

Informace ze zdravotnictví Libereckého kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Liberec
24.8.2005

11

Diabetologie - činnost oboru v Libereckém kraji v roce 2004

Diabetology - Activity in Branch in the Liberecký Region in 2004

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru diabetologie v Libereckém kraji v roce 2004 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a podrobné údaje o léčených diabetících.

Summary

Information on health service activity in the branch of diabetology in the Liberecký region in 2004 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and detailed data about diabetics under treatment.

Podkladem pro zpracování informací obsažených v předkládaném materiálu byl výkaz A (MZ) 1-01 o ambulantní činnosti zdravotnických zařízení, který je součástí každoročně konaného Programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví ČR. Výkaz je vyplňován každou specializovanou diabetologickou ordinací, včetně ambulantních částí nemocnic. Současně ho vyplňují i ordinace praktických lékařů pro dospělé, a to pouze za diabetiky, které aktivně léčí.

Důležitou změnu způsobil vznik zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, ustanovující nové kategorie zdravotnických pracovníků, které nejsou plně srovnatelné s kategoriemi původními. Místo v minulých letech uváděných SZP (střední zdravotničtí pracovníci) se nyní setkáváme se ZPBD (zdravotničtí pracovníci způsobilí k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu po získání odborné způsobilosti).

Diabetes mellitus - úplavice cukrová, které se lidově říká cukrovka, představuje skupinu chronických onemocnění s různým mechanismem vzniku projevující se poruchou metabolismu cukrů, tuků a bílkovin. Diabetologická onemocnění vznikají v důsledku nedostatečného účinku inzulínu - příčinou je buď jeho chybění (tzv. diabetes mellitus I. typu) nebo jeho zhoršené působení (diabetes mellitus II. typu). V důsledku výše uvedených poruch metabolismu dochází k rozvinutí postižení cév, očí, nervového systému, ledvin a dolních končetin. V Libereckém kraji v roce 2004 představovali léčení diabetici 6 % z celkového počtu obyvatel.

V 19 specializovaných diabetologických ordinacích (poradnách) péči o diabetiky zajišťovalo celkem 8,87 lékařů a 12,62 ZPBD (součet úvazků). Z celkového počtu 201 ordinací praktického lékaře pro dospělé diabetiky samostatně léčilo 130 z nich. Největší podíl ordinací praktických lékařů pro dospělé pečujících i o diabetiky je v okrese Liberec.

Pro léčbu těchto vesměs nekomplikovaných případů diabetes u svých registrovaných pacientů praktičtí lékaři nevyčleňují úvazek, stejně tak ani nevedou evidenci počtu ošetření poskytnutých těmto diabetikům, informace jsou pouze o struktuře léčených diabetiků. V jejich péči bylo léčeno k 31.12.2004 z celkového počtu 26 tisíc diabetiků přes 31 %, v drtivé většině šlo o pacienty s diabetem II. typu (98 %).

Z léčených pacientů mají ve všech okresech Libereckého kraje stejně jako v ČR mírnou převahu ženy, tato převaha je zřetelnější u diabetu II. typu. V přepočtu na 10 000 obyvatel je v našem kraji v porovnání s Českou republikou počet léčených pacientů na diabetes nižší. Nejvíce se celorepublikovému průměru blíží okres Česká Lípa, naopak výrazně podprůměrný je v tomto směru okres Jablonec nad Nisou.

Je nutné zdůraznit, že toto statistické zjišťování o diabetologické péči je prováděno podle místa poskytnuté léčby, nikoliv podle místa bydliště pacienta. Územní srovnávání podílu diabetiků v celkové populaci je proto zkreslené o ty případy, kdy pacienti za léčbou dojíždějí.

Diabetem II. typu trpí přes 90 % léčených pacientů, tento podíl je srovnatelný ve všech okresech Libereckého kraje i v celorepublikovém měřítku. Také podíl pacientů v kraji léčených na I. typ diabetu (7 %) a sekundární diabetes (2 %) je podobný jako v celé ČR.

Největší procento pacientů se léčí perorálními antidiabetiky (PAD) - 48 %, jen dietou 32 %, inzulinem 14 % a kombinovanou léčbou (inzulín + PAD) 5 % z celkového počtu diabetiků. V přepočtu na 10 000 obyvatel se počty pacientů v jednotlivých okresech Libereckého kraje léčených různými druhy léčby liší.

Přes 26 % z léčených pacientů se setkala s chronickou diabetickou komplikací – jednalo se buď o diabetickou nefropatii (10 %), retinopatii (12 %) či diabetickou nohu (5 %). Závažným následkem posledně zmiňované komplikace je amputace, které se muselo podrobit 282 pacientů (tzn. 1 % diabetiků).

Dlouhodobý vývoj poukazuje na neustále se zvyšující prevalenci diabetiků v Libereckém kraji, za posledních osm let vzrostl počet léčených diabetiků na 100 000 obyvatel o 23 %.

Zpracovala:

Kateřina Hubeňáková
ÚZIS ČR, Liberecký krajský odbor
Voroněžská 144
460 01 Liberec 1
tel.: +420 485 217 212
hubenakova@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>

Personální zajištění a počty ošetření podle druhu zdravotnických zařízení a území

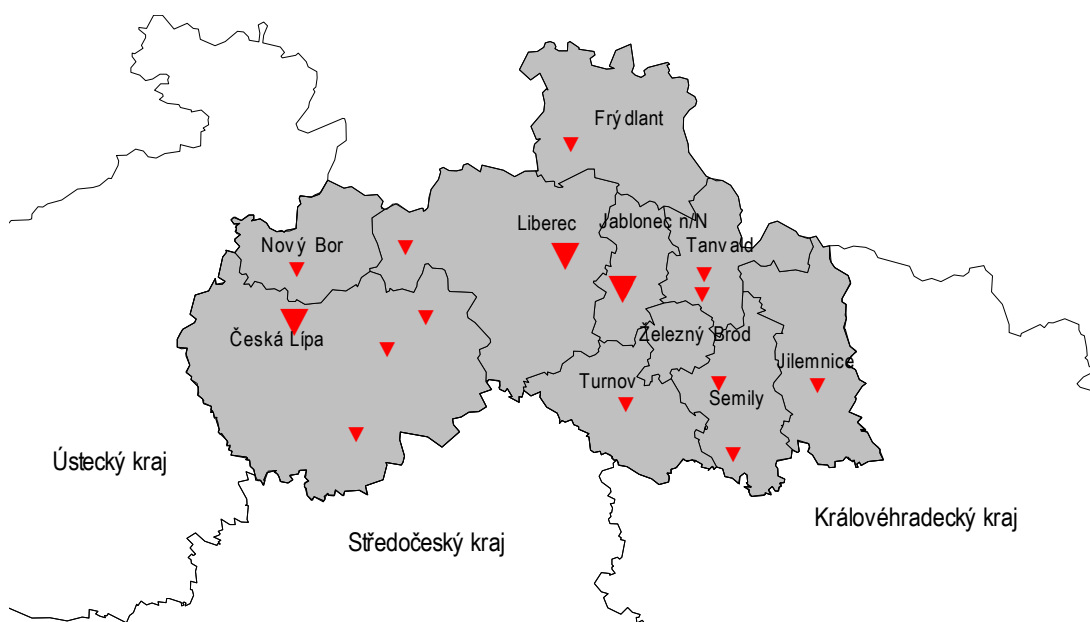
Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾		Počet ošetření - vyšetření
		lékaři	ZPBD ²⁾	
podle druhu zařízení				
Specializované diabetologické ordinace	19	8,87	12,62	64 093
z toho v amb. částech lůžkových zařízení	5	2,90	4,70	19 786
Praktický lékař pro dospělé ³⁾	130	x	x	x
Liberecký kraj celkem	149	8,87	12,62	64 093
podle okresů ³⁾				
Česká Lípa	30	2,40	3,95	21 409
Jablonec nad Nisou	23	1,62	1,52	9 138
Liberec	71	3,10	4,10	18 891
Semily	14	1,75	3,05	14 655

¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu

³⁾ Praktičtí lékaři pro dospělé, kteří diabetiky aktivně léčí; nevyčleňují se úvazky ani počty ošetření výlučně pro diabetologii, pouze informace o diabetících (v Lib. kraji bylo u PL pro dospělé k 31.12.2004 léčeno celkem 8 166 osob na DM)

Sít' specializovaných diabetologických ordinací v Libereckém kraji podle obcí s rozšířenou působností - stav k 31.12.2004

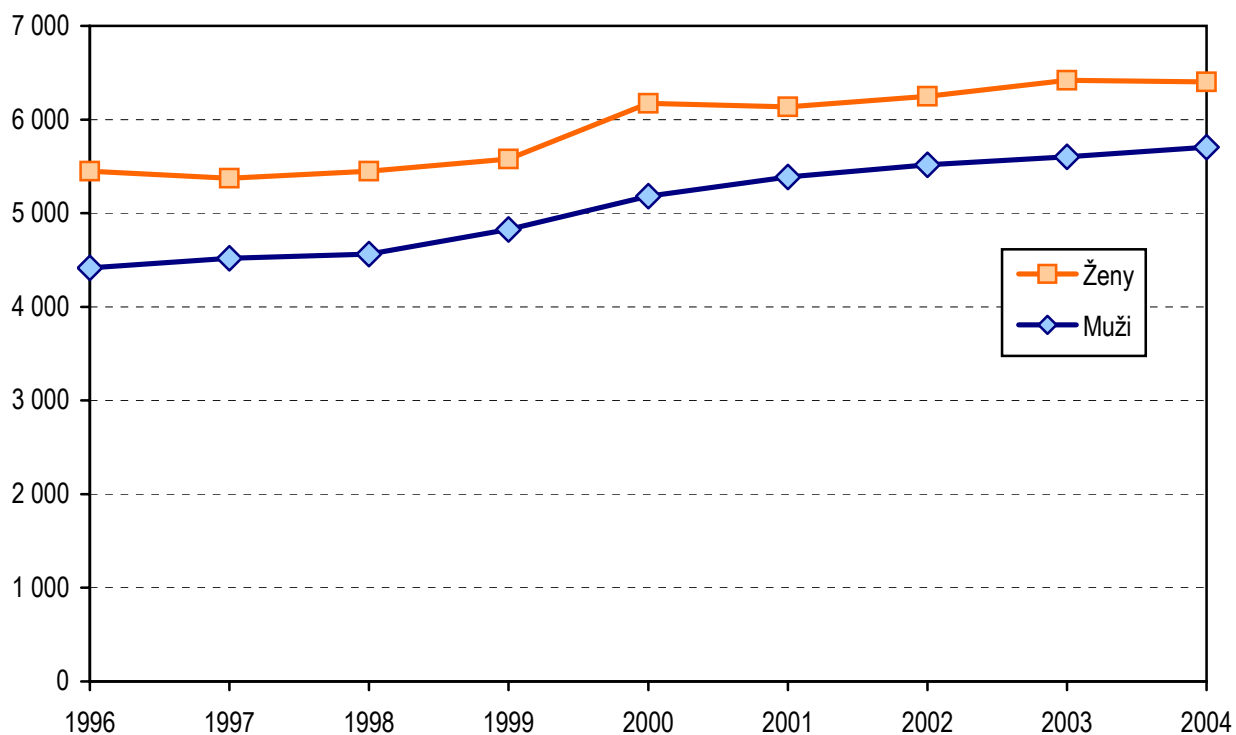

Pozn.: Ve zvýrazněných obcích je 2 a více specializovaných diabetologických ordinací

Počet léčených diabetiků k 31.12.2004

Území, okres	Počet léčených pacientů				Počet nově zjištěných onemocnění		
	celkem	z toho (v %):		u PL pro dospělé (v %)	celkem	z toho (v %):	
		muži	ženy			muži	ženy
Česká Lípa	7 199	46,88	53,12	29,96	438	52,51	47,49
Jablonec nad Nisou	3 718	48,49	51,51	17,21	358	48,04	51,96
Liberec	10 071	44,62	55,38	50,44	834	47,36	52,64
Semily	4 927	44,77	55,23	5,87	320	49,38	50,63
Liberecký kraj	25 915	45,83	54,17	31,51	1 950	48,97	51,03
Česká republika	712 079	46,17	53,83	15,95	54 303	48,15	51,85

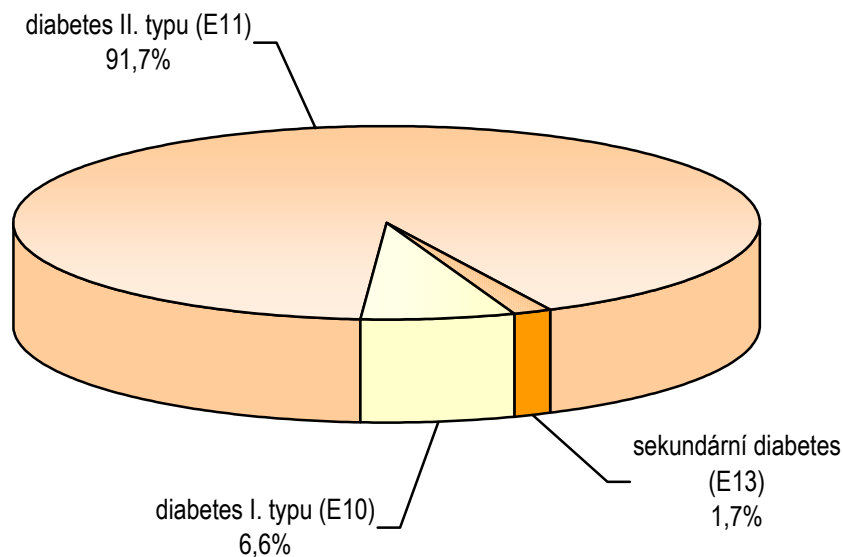
Vývoj počtu léčených diabetiků na 100 000 obyvatel v Libereckém kraji v letech 1996 - 2004

Léčené osoby podle jednotlivých typů diabetu

Území, okres	Počet léčených osob podle jednotlivých typů diabetu				
	absolutně	na 10 000 obyvatel	v %		
			I. typ DM (E10)	II. typ DM (E11)	sekundární diabetes (E13)
Česká Lípa	7 199	677,08	9,3	89,6	1,1
Jablonec nad Nisou	3 718	422,82	5,8	90,4	3,8
Liberec	10 071	635,25	5,8	93,0	1,2
Semily	4 927	658,95	4,7	93,3	1,9
Liberecký kraj	25 915	606,11	6,6	91,7	1,7
Česká republika	712 079	696,71	6,8	91,9	1,4

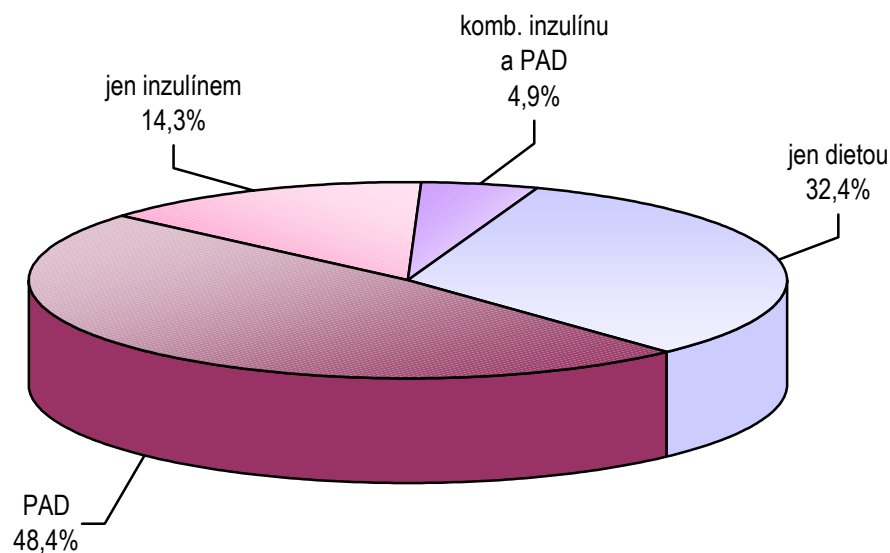
Struktura léčených diabetiků podle typu diabetu

Léčení diabetici podle druhu léčby

Území, okres	Jen dietou		PAD		Jen inzulínem		Kombinací inzulínu a PAD	
	absolutně	na 10 000 obyvatel	absolutně	na 10 000 obyvatel	absolutně	na 10 000 obyvatel	absolutně	na 10 000 obyvatel
Česká Lípa	2 105	197,98	3 615	340,00	1 353	127,25	126	11,85
Jablonec nad Nisou	1 242	141,24	1 689	192,08	603	68,57	184	20,92
Liberec	3 142	198,19	5 298	334,18	966	60,93	665	41,95
Semily	1 898	253,85	1 951	260,93	783	104,72	295	39,45
Liberecký kraj	8 387	196,16	12 553	293,59	3 705	86,65	1 270	29,70
Česká republika	242 668	237,43	310 659	303,95	111 937	109,52	46 815	45,80

Struktura léčených diabetiků podle druhu léčby

Počet léčených osob s chronickou diabetickou komplikací

Území, okres	Diabetická						
	nefropatie		retinopatie			noha	
	celkem	z toho s renální insuficiencí	celkem	z toho		celkem	z toho s amputací
				prolife- rativní	slepota		
Česká Lípa	732	155	871	400	22	289	76
Jablonec nad Nisou	200	101	331	114	23	243	61
Liberec	1 141	346	1 212	138	64	360	93
Semily	496	194	637	113	10	328	52
Liberecký kraj	2 569	796	3 051	765	119	1 220	282

Podíl léčených diabetiků z chronickou komplikací

